

EKSAMENSOPPGAVE

JUS2111
Vår 2016

Dato: Tirsdag 24.mai

Tid: Kl. 10:00 – 16:00

I

Utopia har vært urolig helt siden landet ble frigjort fra koloniherrredømme i 1962. Den viktigste grunnen til uro er store spenninger mellom landets etniske majoritet, tuhuene, som utgjør omkring 80 % av befolkningen, og den største etniske minoriteten, sustiene, som utgjør omkring 15 % av befolkningen. Sustiene ble imidlertid tilgodesett av den tidligere koloniherr, og kontrollerte derfor hæren, politiet og statsapparatet da landet ble selvstendig.

For å motvirke sustienes innflytelse har ulike fraksjoner av tuhuene organisert seg i grupper og organisasjoner. De fleste av disse gruppene er fredelige, og har som mål å få på plass demokratiske valg i Utopia. Andre grupper er mer militante, og har som mål å styrte sustiene med militær makt. Både i 1972 og 1988 var det væpnede sammenstøt mellom militante tuhu-grupper på den ene siden og den utopiske hæren på den andre siden. De fredelige tuhu-organisasjonene vant etter hvert frem, og i 2002 ble det for første gang arrangert demokratiske valg i Utopia. Tuhu-lederen Jamala ble valgt til president, men etter et par måneder ble både han og samtlige regjeringsmedlemmer drept av soldater i den susti-dominerte hæren. Hæren innsatte deretter en ny president og en ny regjering, dominert av sustier.

Dette førte til økt uro i årene som fulgte. Uroen ble forsterket av at hundretusener av sustier strømmet inn i Utopia som følge av en borgerkrig i nabolandet Arcadia, hvor den dominerende tuhu-gruppen hadde erklært at de ønsket å renske landet for sustier. Tusenvis av sustier var allerede drept i Arcadia. Utopia besluttet i 2008 å tilby våpenføre sustier fra Arcadia militær opptrening i den utopiske hæren. Hensikten var å øke hærens evne til å slå tilbake tuhuene internt i Utopia i tilfelle det skulle komme et tuhu-opprør, men allerede etter seks måneder tillot hærens øverstkommanderende at nærmere 1 000 ferdigtrente sustier vendte tilbake til Arcadia for å delta i konflikten der. De fikk ikke

tillatelse til å ta med seg noen våpen eller annet utstyr fra den utopiske hæren, men noen av dem klarte å smugle med seg en del våpen ut, siden vaktholdet i leiren var dårlig.

1. Er Utopias handlinger å anse som bruk av væpnet makt, jf. FN-paktens art. 2.4?
2. Forutsett at spørsmål 1 besvares bekreftende: Er denne maktbruken lovlig?

Arcadia reagerte umiddelbart på dette innrykket av godt trente sustier. Landet hadde et gammelt og lite flyvåpen, men det ble besluttet å sende et jagerfly over grensen til Utopia for å angripe militære treningsleire for å forhindre opptrening av flere sustier. Angrepet førte til stor materiell skade i flere leire og om lag 100 soldater ble drept. Sivile ble ikke berørt.

3. Utgjør Arcadias angrep lovlig selvforsvar etter FN-paktens art. 51?

Inne i Utopia utnyttet en militant tuhu-gruppe situasjonen etter angrepet, og de erobret to militærleire. Dette ga gruppen tilgang til store mengder våpen og annet militært utstyr. Dette endret konflikten karakter i Utopia. I 2010 angrep den samme tuhu-gruppen hovedstaden i landet. Tuhu-gruppen brukte internasjonale medier til å fremheve at deres mål var å gjeninnsette den lovlig valgte tuhu-regjeringen, med den drepte presidentens sønn som ny president. Den sittende susti-regjeringen anmodet deretter et annet naboland, det vennligsinnede Betonia, om militær bistand til å slå tilbake tuhuene. Den militante tuhu-gruppens leder sto da frem i internasjonale medier og hevdet at Betonia ikke kunne følge opp susti-regjeringens anmodning, fordi susti-regjeringen ikke var landets rette regjering.

4. Vil et militært angrep fra Betonia rettet mot tuhuene være lovlig? (Reglene i internasjonal humanitær rett skal ikke behandles.)

FN hadde i lengre tid sett med uro på situasjonen i Utopia og Arcadia, og da kamphandlingene forverret seg dramatisk i løpet av våren 2016, besluttet FNs sikkerhetsråd fredag 13. mai 2016, med hjemmel i FN-paktens kapittel VII, å sende en fredsopprettende styrke til grenseområdet mellom Utopia og Arcadia. Styrken fikk i mandat å treffe alle nødvendige tiltak for å opprette fred mellom Utopia og Arcadia, inkludert bruk av væpnet makt. Norge ble umiddelbart forespurt om å bidra med en kampklar tropp med spesialsoldater. I løpet av pinsehelgen ble det holdt et hastemøte i statsministerens bolig, der statsminister, utenriksminister og forsvarsminister var til stede. De ble enige om å

imøtekomme forespørselen fra FN, dels fordi de mente dette var viktig for Norges rennommé i FN, og dels fordi det ble ansett som lite sannsynlig at norske spesialstyrker faktisk ville bli involvert i kamphandlinger. Mandag 16. mai ble de øvrige regjeringsmedlemmene varslet om beslutningen pr telefon, og allerede dagen etter var norske styrker på vei til grenseområdet mellom Utopia og Arcadia. I Stortinget ble beslutningen møtt med sterk kritikk da den ble kjent via mediene onsdag 18. mai. Opposisjonen mente at dette var en sak av så stor betydning at beslutningen måtte treffes av Stortinget, eller i det minste av Kongen i statsråd.

5. Skulle beslutningen om å sende norske spesialstyrker til FN-operasjonen vært behandlet av Kongen i statsråd?
6. Skulle beslutningen om å sende norske spesialstyrker til FN-operasjonen vært truffet av Stortinget?

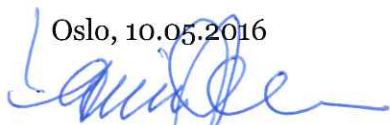
Alle spørsmål skal besvares

II

Redegjør for rettsvirkningene av at EØS-komiteen ikke kommer til enighet om endringer i et vedlegg til EØS-avtalen

Både I og II skal besvares. Del I teller 5/6, og del II 1/6

Oslo, 10.05.2016

Professor Finn Arnesen
Faglig eksamensleder